

בשער

ידיעות קיבוץ הזרע - כ"ב בניסן התש"ף - 16.04.2020

לקראת יום הזיכרון לשואה ולגבורה
תערוכה דיגיטלית: 'יהודים מצילים יהודים' | עמוד 5

לזכר איתמר רוזן
חברים מספידים וקטע ארכיון | עמוד 6

טור אישי
זמן הקורונה וה'זום' / יעל כרמי | עמוד 8

תוכן עניינים

- 3 | עדכונים מהנעשה בקיבוץ**
עדכוני תרבות / איריס רפאלי
מבזקי חקלאות / חקלאי הזורע ואילת ראטס
- 5 | לקראת יום הזיכרון לשואה ולגבורה**
תערוכת 'יהודים מצילים יהודים' של 'יד ושם'
- 6 | לזכר איתמר רוזן**
חברים מספידים וקטע ארכיון
- 8 | טור אישי - זמן הקורונה וה'זום'** / יעל כרמי
- 9 | חברים משתפים** / איציק לאי
- 10 | שביליסטים**
יומן מסע / ניר רענן
- 11 | ענייני השעה**
הלו, הלו, אתם שומעים...? / משה כהן
- 11 | קווים לדמות** / שבתאי פרידמן
- 16 | תרבות ופנאי**
פינת התובנה / בועז בש מרץ'
מעשה שהיה? / ריימונד אליס
טיפת מיתולוגיה / אהוד דור
- 18 | לקראת שבת**
פרשות השבועיים / דובי זמר
אחרי הכל שיר
סוף פסוק
- 19 | לוח מודעות**
- 20 | שו"ת**
נעמית תבור / דני נהב

הגהה
עמוס אורן
תמונת שער
שמעון שתיל
הפצה
שי מוריס, רינה רשקוב

השתתפו בגיליון זה
איריס רפאלי, חקלאי הזורע,
אילן בר, יבל ברקאי, ירון ראובני,
יעל כרמי, איציק לאי, ניר רענן,
משה כהן, שבתאי פרידמן,
בועז בש מרץ', ריימונד אליס,
אהוד דור, דובי זמר, דני נהב
ואילת ראטס.

מערכת בשער
עורכת
אילת ראטס
עיצוב ועריכה גרפית
אילת ראטס
טלפון
050-7450642
דוא"ל

bashaar.hazorea@gmail.com

עברנו את פרעה (פסח) נעבור גם את זה...

מוזר, משונה והלוואי שזה חד פעמי בהחלט, שסדר פסח התקיים השנה בבתים ולא בחדר האוכל עם 400 חברים. לכבוד פסח איחדנו כוחות וחולק שי לחג במאמצים גדולים, ועל כך תודות ל**שרה מענית** - מזכירת הקיבוץ ונציגת ההנהלה - על הברכה לחג, ל**אנה אבריאל** על עריכת ההגדה לפסח ושילוב תמונות הזורע, ל**רן סולומון וצוות הנוי** על העציצים היפים שהכניסו רעננות לחיינו, ל**אפרת אילן** שתרמה תחתיות מעשי ידיה - צבעוניות ושמחות, ול**רז רפאלי און וצוות המטבח** על הכנת חרוסת משובחת וטעימה. כל זאת לא היה יכול להתבצע ללא ה'מלאכים' המדהימים - הצעירים שלנו שארזו את חבילות השי וחילקו לבתי החברים - **בר אלקבץ, גל אבנס, אורי מאיר, אוריה כלב, יונתן ירון, ענבר דינור, תמר זינגר, עופר הרפז, יובל זינגר, נעם ואור רפאלי.**

לקראת הפסח פניתי ל**אהוד דור** שיכין הרצאה שקשורה לפסח, אהוד נענה ברצון (כמו תמיד), והכין הרצאה בשם '**כניסת מצרים**'. כשהמצב השתנה והבנתי שלא נוכל לקיים את הרצאתו במועדון לחבר, כפי שהיה בעבר, החלטנו **שראומה** תצלם אותו ונעלה זאת לשידור. רוב תודות לאהוד על ההרצאה המאלפת, ולראומה שצילמה והנגישה אותה - עשיתם עבודה מעולה ומכך אפשר להתרשם גם מהתגובות באתר הקיבוץ, ששיבחו והיו נלהבות ביותר. [הקליקו לצפייה בהרצאה.](#)

מימונה קורונה - אפילו הקורונה לא תצליח להשבת לנו שמחות. **חן** הטבח המופלא שלנו נרתם למבצע והכין בצק למופלטות, ובניצוחו התגייסו למשימה **גילי לביא ומיה, ברק גורן ותמר, אפרת אילן ואור רפאלי.** כשהכל היה מוכן הגיע צוות 'מיול בירה' - **עוז חזן, מורן ירון ואשל אלישב,** שקיבלו בתור חיזוק את **מור בקיש,** שחזר סוף סוף מטיול בחו"ל ובשיא המרץ נכנס למקומו הטבעי בתרבות. הם חילקו בירות וליקרים של **שחף פינוקים** - תודה רבה ל**שושי יוסי שחף** על ההפקה כולה ניצחו **איציק שטרית ואלי קליר** שדאגו למוזיקה ומצב רוח. עם צוות אליפות כזה יצאנו לעשות קצת שמח ברחבי הקיבוץ, לאנשים בשבילים... היה כיף לפגוש אנשים מחייכים, מאושרים ומפרגנים.

מימונה: מכינים מופלטות במטבח, חוגגים בשבילים

שידורי ערוץ הקיבוץ - **אפרת פרייס** לקחה על עצמה לרכז את כל ההפקה של שידורי ערוץ הקיבוץ. פנינו יחד לחברים וחברות שיופיעו בשידורים וקיבלנו תגובות נלהבות להיות חלק מהפרויקט. **ילון שחורי ויוחאי רפאלי** מצלמים את הסרטים, **וראומה ריילינגר** עורכת ומכינה לשידור. מכיוון שהקורונה העקשנית לא תעזב אותנו במהרה... חשוב לנו לקבל מכם משוב על השידורים, על מנת שנוכל לשפרם ולהתאימם לציבור.

מוזמנים להקליק ולצפות בשידורים ובסרטונים:
[שידור מה-5/4](#), [שידור מה-6/4](#),
[שידור מה-7/4](#), [שידור מה-8/4](#).
 סרטון ידוענים מאחלים חג שמח לקיבוץ הזורע
 סרטון 'עוברים את זה יחד' - חלק ב'

שי לחג לקהילת הזורע: אורזים, מחלקים.

מה בהמשך:

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל – יום שלישי 28.4.20:

השנה, עקב הקורונה, כולנו נמצאים בבית, כל אחד בחיק משפחתו הקרובה. נבצר מאיתנו, חברי הקיבוץ ובניו, להיות עמכם, משפחות שכולות בקיבוץ וברחבי הארץ, ואנו כואבים איתכן על כך. מאחר ואין באפשרותנו לקיים את טקס הזיכרון בגן הזיכרון ובהמשך באולם, נקיים השנה את הטקס במתכונת אחרת:

עם ההכרזה על כניסת ערב יום הזיכרון ב-27.4 בשעה 20:00, נקרין בערוץ המקומי (900) את דקת הדומייה מפינת הזיכרון ואת הסרט לזכרם של הנופלים, משולב בקטעי קריאה ונגינה. הסרט קוצר במקצת בשנה זו – אורך הערב כשעה.

סרט הזיכרון באורכו המלא ישודר בערוץ המקומי (900) החל משעות אחר הצהריים שלפני כניסת יום הזיכרון ועד לסיומו, עם ציון כניסת ערב יום העצמאות.

ביום הזיכרון הטקסים הצבאיים בחלקות הצבאיות ייערכו ע"י צה"ל, ללא נוכחות הציבור. הצפירה תשמע כרגיל בשעה 11:00 - מוזמנים לעמוד כל אחד בביתו, להתייחד עם זכר הנופלים ולהיות בלב עם המשפחות השכולות במעמד זה.

ולסיום, מכיוון שרוב הפרסומים הפכו ל"יוראליים": דרך המחשב, האתר, המייל, ה"מקומי"... אני רוצה להודות לרינה רשקוב, שלומית נגרי ודלית לוי על העזרה בהפקת הברכות ופרסומן במדיות השונות. תודה גם לרזי רפאלי און שלי, שמעבירה את כל הרעיונות שלי להודעות – אז תודה על עיצובי כל המודעות.

■ איריס

לפנינו שלושה אירועים משמעותיים: יום השואה, יום הזיכרון ויום העצמאות. כפי שצינתי בעבר, צוותי יום הזיכרון (השואה וחללי צה"ל) הינם צוותים ותיקים שעובדים במסירות והכינו את כל מה שצריך לקיום הטקסים, אך לפי הנחיות הקורונה היינו צריכים 'לחשב מסלול מחדש'. זאת ההזדמנות להודות לכל החברות והחברים בצוותים: צוות יום השואה – סמדר בראון, לנה נוימרק, טובה חגי, גילה טוט ודניאל אופק - שלמזלנו הצטרף אלינו השנה ועושה עבודה חשובה בתחום הנגשת התוכן בעידן ה'זום' והתקשורת הדיגיטלית. צוות יום הזיכרון לחללי צה"ל – מרים לוי, מעיין ארז, יונת אבריאל, בטי הורן וענת פרוינד.

יום הזיכרון לשואה ולגבורה – יום שני 20.4.20:

בגלל המצב, השנה לא ייערכו אירועים כרגיל. בערוץ הקיבוץ - 900, ישודר מיום ראשון ה-19/4 עד יום שלישי ה-21/4, טקס קצר מצולם ואחריו סרטוני עדויות משנים קודמות. כמו כן, ביום שני ה-20/4 בשעה 20:30 נערוך באמצעות תוכנת ZOOM מפגש 'זיכרון בסלון': לשמוע עדות, לשתף ולהשתתף בדיון פתוח על זיכרון השואה. קישור ל-ZOOM יישלח ביום האירוע. מומלץ להתקין מראש את התוכנה למחשב או לסלולרי.

בנוסף, נשדר בערוץ המקומי (900) את ה'זכור' שלנו, נערי י"ב שהיו בשנה שעברה במסע לפולין יספרו וידליקו את נרות הזיכרון. פרטים נוספים יפורסמו באתר ו'במקומי'.

מבזקי חקלאות חקלאי הזרע מדווחים מהשטח

היצע? בשנה ממוצעת בישראל יורדים גשמים בכמות של כ-7 מיליארד מ"ק (מ"ק אחד שווה 1000 ליטר). פחות משליש הכמות נאספת במאגרי המים העיליים (אגמים) והתחתיים (מי תהום). רוב המים (כ-70%) מתאדים באופן ישיר או בדיות (נידוף מצמחייה). רק כ-5% ממי הגשמים זורמים בנחלים.

שאלות והחממות

החסות נקטפות באהבה. לאחר שהמסעדות נסגרו, עשינו התאמות במגוון הזנים לטובת המרכולים והסופרים, כך שלשמחתנו, בסך הכל, המכירות נמשכות.

תודה לכל מי שהשתתף ועדכן: ארז ברקאי מהגד"ש וצפי גיא מהחממות.

מה חצ"צ"ע? העונה התחילה והיא לא שמעה על הקורונה... אנחנו אחרי חורף גשום במיוחד, בדומה לשנה שעברה, ירדו קרוב ל-1000 מ"מ גשם!

באשר לקורונה - אנחנו נזהרים, כמובן. מי שיושב בטרקטור עובד למעשה בתנאי בידוד. כבר זרענו אבטיח גרעינים, תירס, כותנה וחמניות. השבוע סיימנו לשתול עגבניות. במהלך הסופ"ש נקצור חיטה לתחמיץ עבור הרפת שלנו. אנחנו עובדים בשותפות עם משמר העמק, זוהי העונה הראשונה שלנו ביחד. בחבלי הלידה לומדים האחד את השני, האווירה טובה וקיים שיתוף פעולה נהדר. מקווים לסיים לזרוע את כל השטחים של שני הקיבוצים עד סוף השבוע הבא, ולהתכונן לקלטר את השטחים.

מילה טובה שלוחה מאיתנו לרז רפאלי און, צוות המטבח והשליחים, שמביאים לנו כל יום ארוחת צהריים חמה - אין עליכם! מעריכים מאוד ושרק נדע להמשיך לשמור על עצמנו.

הדוגמה הראשונה בתערוכה המודפסת, ליהודי שהציל יהודים בשואה, הוא **וילפריד ישראל**. וכך נכתב עליו:

וילפריד ישראל, בן למשפחה אמידה ובעלת קשרים מברלין, הבין עם עליית הנאצים לשלטון כי ליהודים אין עוד עתיד בגרמניה ופעל לקדם את ההגירה מהמדינה. ב-1933 הוציאו הוא ורחה פּרַיַאר קבוצה ראשונה של בני נוער לארץ-ישראל, פרויקט שהיה בהמשך ל"עליית הנוער". לאחר סיפוח אוסטריה

ב-1938 נעצרו אלפי יהודים ונשלחו למחנות ריכוז. עם פרעות **ליל הבדולח** האמיר מספר העצורים לעשרות אלפים. כדי להשתחרר מהמחנות נדרשה הוכחה כי ברשות הכלואים אשרות כניסה לארצות זרות. ישראל מילא תפקידים בכירים בארגונים המקדמים הגירה והתפרסם בפעילותו בנושא, ולכן היה לכתובת שאליה פנו היהודים וביקשו סיוע בשחרור קרוביהם. הוא שיתף פעולה עם פרנק פולי, איש מודיעין ואחראי מחלקת הוויזות בשגרירות הבריטית בברלין, שדאג להוצאת אשרות, ועם הרברט פולאק, בעל קשרים בגסטפו שהשתמש בממונו של ישראל כדי לשחד פקידים ולהוציא עבור האסירים מסמכים הנדרשים להגירה. הודות להם שוחררו יהודים רבים ממחנות הריכוז והיגרו מהרייך.

ישראל פעל עם הקווייקרים בבריטניה ועם מנהיגי יהדות בריטניה למען מבצע **הקינדרטרנספורט** - העברת ילדים מן הרייך לבריטניה. ב-2 בדצמבר 1938 הגיעה לנמל הרוויץ' קבוצת הילדים הראשונה שישראל פעל להוצאתה מהרייך. במאי 1939 עזב ישראל לבריטניה, אך שב לגרמניה כדי לדאוג ליציאת הקבוצות האחרונות. לאחר פרוץ המלחמה היגר לבריטניה, וגם שם המשיך לפעול בתחום זה. ב-1943 ארגן אונייה שהשיטה פליטים מספרד ומפורטוגל לארץ-ישראל. עם חזרתו מספרד, ב-1 ביוני 1943, הופל מטוסו בידי הגרמנים. ■

תודה לאילן בר על העברת החומר לפרסום

יהודים מצילים יהודים

'יהודים מצילים יהודים' זהו הנושא המרכזי ליום הזיכרון לשואה ולגבורה תש"ף, כפי שהוכרז ע"י 'יד ושם'. במסגרת נושא זה, נוצרה [תערוכה דיגיטלית בה ניתן לצפות באתר האינטרנט של 'יד ושם' \(הקליקו\)](#) וגם להדפיסה בבית בקובץ ['ready to print' \(הקליקו\)](#).

מתוך דברי הפתיחה לתערוכה:

"כאן אמר המצפון: עשה!" (רחה פּרַיַאר)

היהודים בשואה מצאו עצמם אל מול מצב חסר תקדים. לנוכח עוצמת האלימות, הטרור וההשמדה השיטתית בידי הגרמנים הנאצים, חשו עצמם יהודים רבים נטושים לגורלם מצד האוכלוסיות שבקרבן חיו מאות שנים. במקרים רבים בחרה האוכלוסייה המקומית להסב מבט ולהיות אדישה למצבם הנואש של היהודים, ולעתים אף שיתפה פעולה עם הרוצחים. מעטים בלבד בחרו להגיש עזרה לנרדפים. היהודים ניצבו בפני מצבי קיצון שהעמידו את ערכי הסולידריות האנושית והיהודית במבחן. עם זאת, אנו עדים למעשי סולידריות ועזרה הדדית רבים מאוד. עזרה זאת הייתה לא אחת חיונית להישרדות היחיד. בתוך הקשר זה, אנו עדים גם לקבוצה לא מבוטלת של יהודים שבחרו לפעול להצלת יהודים אחרים, תוך סיכון ממשי לחייהם. מצילים אלו הפגינו תושייה אדירה, דבקות במטרה ומסירות אין קץ. בפעולות הצלה אלה היו מעורבות לרוב דילמות אישיות ומוסריות קשות. ייחודיותה של התופעה ביכולתו של קורבן נרדף לזהות את האיום הניצב בפניו ועל-אף יצר ההישרדות הבסיסי, למצוא בקרבו תעצומות נפש להירתם לפעולות הצלה לטובת נרדפים אחרים. בתערוכה זו מוצגים סיפורי הצלה מרחבי אירופה בין השנים 1938-1945. בסיפורים אלה תוכננה ההצלה במטרה לסייע ליהודים רבים ככל הניתן, ומאפיין אותם היעדר קשר אישי-משפחתי בין המצילים לאנשים שהצילו. [...]

הידיעה על מותו העציבה אותי ועוררה בי הרבה זכרונות. לפני הכל ובסיומו של דבר, היה באיתמר משהו שונה, עדין ומנומס בהשוואה לחספוס הצברי, הקיבוצי. הוא לא ידע

להגיד לא. מאחורי גבו קראנו לו באהבה 'סמיילי', כמו הגיבור של לה קארה, בגלל הנימוסים והחיוך התמיד, שהיו סימן ההיכר שלו.

המפגש הראשון שלי איתו היה בצבא. הוא כבר סא"ל בחינוך, ראש ענף השכלה, ואני חייל צעיר שרוצה לברוח מהתפקיד שלו ולצאת לקורס קצינים. איתמר התגייס כולו והצליח להעביר אותי את כל מסלול המכשולים הצבאי: הסיעה, פתח דלתות, מילא טפסים, עקף סמכויות ואפשר לי לצאת לקורס.

גם אח"כ, כששירתנו באותה יחידה, היה עוף מוזר. לזכותו ייאמר, שתמיד נתן יותר ממאה אחוז, שאהב את החיילים וכך השיג כל דבר, בעיקר מתוך ההערכה שרכשו לאישיותו המיוחדת.

שני סימני היכר אפיינו אותו בנסיעות לתל אביב: הראשון – 'ציר סמיילי'. נכנסים להרצליה פיתוח ועוקפים את הפקק. "קצת יותר ארוך, אבל לא עוצרים". השני - כשלא היה מקום לטרמפיסטים ברכב, היה מוציא את ידו ומראה כי יש מקום רק על הגג. בגשם היה דופק על הגג מבפנים.

שני דברים מעניינים שהרבה לדבר עליהם: האחד, שהיה מנערי האוצר בראשית שנות ה-60 אצל אשכול, והוא זה שחתם על צו הפיחות הגדול. השני - בכל פעם שהשמיעו ברדיו את שמו של בגין, היה מוסיף איזו קללה (אביו נהרג בפיצוץ מלון 'המלך דוד' ע"י האצ"ל).

גם בקיבוץ, אני זוכר אותו תמיד מאוד מחוייב למשימה. הולך כל יום ברגל ל'פולסטופיל'. המדים של מג"ב בתור רב"ש, עריכת ה'בשער', שכל פעם מאיים כי יעזוב, שאין לו מחליף...

לא יצא לי לפגוש אותו בשנים האחרונות, למרות שלא אחת חשבתי ונזכרתי בו. אז אלו הם מקצת הזיכרונות שעולים לי. אזכור אותו כאדם טוב ומחוייב. חייכני לכולם - כי זה היה האיש. 'סמיילי' כבר אמרת?

יהי זכרו ברוך.
ירון ראובני

[פורסם בדף הפייסבוק 'הזרע זכרונות ילדות ונעורים'](#)
<<<

מצער לשמוע על מותו של איתמר, בן 83 כמעט 84, שהיה חבר קיבוצנו כ-35 שנה. איתמר, אלוף בחיל החינוך, הגיע אלינו ב-1976 עם עדנה, שהייתה מורה שכירה, וב-1981 התקבלו לחברות. הוא נולד בירושלים, בשכונת כרם אברהם (היכן שעמוס עוז נולד), דור שביעי.

שני התפקידים המרכזיים שעשה בהזורע היו עורך 'בשער' במשך 24 שנים, ורב"ש במשך שנים לא מעטות. לשניהם התמסר בצורה בלתי רגילה.

עיקר המפגש שלי עם איתמר היה סביב הכתיבה ב'בשער' והיו לי הרבה מאוד 'שעות איתמר'. אדם יקר יקר, שהושפע מאוד ממותו של אביו בפיצוץ של האצ"ל במלון 'המלך דוד' ב-22 ביולי 1946. בפיצוץ נהרגו 28 בריטים (שהיו יעד הפיצוץ), 41 ערבים ו-17 יהודים. משה רוזן ז"ל, אביו של איתמר ז"ל, שימש בעת נופלו כעוזר ראשי למנסח החוקים בממשלת המנדט הבריטי. הוא קבור בהר הזיתים בירושלים. בנו הבכור של איתמר, מאשתו הראשונה, נקרא משה ז"ל. מעדנה ישנם אביעד, שרון ורועי. ליבנו היום איתם.

עיתון 'בשער', בתקופתו של איתמר, עבר מהפיכה גדולה, מסטנסיילים לדפוס של ממש. איתמר עשה כמעט הכל בעיתון. כתב, ריאיון, הנגיש והוציא אותו לאור. במערכת (היכן שיושבת היום המזכירה) הייתה מהפכה גדולה, אבל איתמר התמצא בה, ובכל שבוע, בלי חיסור, הגיע העיתון למזכירות הטכנית, אם כי קשה היה להמר על השעה. החברים בוודאי זוכרים את איסוף הדפים לעיתון אחד וסיכותו. אני חייב הרבה לאיתמר. הרבה מאוד.

בשנים האחרונות ראינו/ראיתי אותו בהצגות בהיכל התרבות ביקנעם, עם חברתו החדשה עדנה, שהייתה מסורה לו מאוד. בפעמים האחרונות שנפגשנו, בריאותו הייתה רופפת מאוד אך היה נחמד לראותו. לאיתמר מקום של כבוד בקיבוצנו. מהר מאוד תפס עמדה מרכזית ועד יומו האחרון בהזורע תרם את כל כולו.

יהי זכרו ברוך.
יבל ברקאי

(פורסם בפורום 'במה פתוחה' באתר הקיבוץ)

להלן מכתב פרידה שכתב יבל ברקאי, עם עזיבתו של איתמר את הקיבוץ. פורסם ב'בשער' 31.10.2008

שלום לאיתמר

בימים אלה הודיע איתמר על עזיבתו את הקיבוץ היות והייתי ידידו, נושא כליו ועמיתו, הרשו לי להיפרד ממנו.

ידידות קיבוץ חזור

איתמר ועדנה התקבלו לחברות ב- 1981. את 'חוברת הקבלה לחברות' הוציאה ברוריה ארנטוף-אופנהיימר בעזרתי הדלה, בבית הדפוס 'סימפרס' באיזור התעשייה של יוקנעם. בעל בית הדפוס הנמרץ סימון אלפסי הפך ברבות השנים לראש העיר וגם לחותן של אלישע כהן. באותה חוברת התקבלו לחברות אביגיל ועודד, ירון ראובני, אילן שמע ועוד רבים וטובים.

את סגן אלוף איתמר הכרתי לראשונה בטרמפים לצבא עם הנהג איל. הם הורידו אותי בגלילות (מכאן אינני יכול לפרט עוד כי לא עברו 30 שנה), והמשיכו לדרכם.

באוטו הצבאי (נדמה לי עם הילוכי 'רנו' ליד ההגה) התוודעתי לראשונה לשורשיו של איתמר כצאצא של יואל משה סלומון שכנער עבר את הנורא מכל, שעה שאביו נהרג בפיגוע של המחותרות במלון 'קינג דיויד'.

שנה אחרי שהרוזנים התקבלו לחברות, כבר קיבל איתמר את עריכת 'בשער' ואם אינני טועה היה זה מרדכי תל- צור בכבודו ובעצמו, שביקש מאיתמר לערוך את העיתון הכי פופולארי (בין נחלאות ויקנעם מושבה), על ערש הדווי שלו.

איתמר עשה מהפכות טכנולוגיות מפליגות בעיתון והעביר אותו מסטנסיל למשהו מודרני בהרבה. המערכת עברה מבית 16 או 17 למקלחות הציבוריות מעל ראשן של מי שעושים היום עבודת קודש, רכזת השירותים ושמעון הספר. הבלגן שם למען האמת, במערכת 'בשער', היה עצום ולא ברור היה למישהו מהישוב איך איתמר מוצא שם את ידיו ורגליו אבל הוא מצא. עובדה !!!

במשך 23 שנים, בין מלחמת לבנון הראשונה (בערך) ומלחמת הלבנון השנייה (בערך), הוא הוציא נגיד אלף 'בשערים' הישג שכמובן לעולם לא ישוחזר. האנשים הכי מזוהים איתו באותה תקופה היו העורכים הגראפיים, מרינה ועומר בקיש, אבל עברו תחת ידיו גם אורה זמיר, אריקה בר, שושי חורש, אלחי לויט, לילך שחם, עינב אורן, אורלי בראון ובטח עוד רבים וטובים.

לפעמים אני מתגעגע קצת לתקופתו של איתמר, הייתי שולח אליו דברים שהדעת לא עד הסוף סובלת ואצל איתמר הכל עבר. לפעמים היתה לי הרגשה שלא הוכחה, שהיה טוב אם הוא היה עוצר אותי פה ושם אבל זה לא קרה.

העיתון יצא שבוע בשבוע, אם כי היו חריקות קלות לגבי זמן ההופעה שהיה יכול להימתח על פני יומיים בויקאנד. זכורים לטוב הראיון בן ה- 9 פרקים שאיתמר עשה עם ג'ון מוריס ז"ל והפרודיה על הכתבות של גדי(קתי) זוהר (סוהר) מדרום אמריקה.

העיתון היה הבייבי של איתמר ולפעמים דברים אישיים שלו על חבלי הלידה של העיתון התפרסמו ב'בשער'. את זה האנשים אהבו פחות אבל היתה הערכה גדולה למסירות שלו ובכל זאת 23 שנים לא הולכות ברגל.

כמעט שכחתי: איתמר היה 'אימפרית דפוס' ותחת בית הדפוס שלו יצאו 'דף לחבר', 'ניתוקון' רשימות טלפונים ומה בעצם לא.

הייתה לי יד ורגל בהחלפתו של איתמר, יש לי רגשי אשמה קלים על מהלך זה. שני דברים עמדו לנגד עיני: אני בטוח שלא אחליף אותו... לא רק בגלל שאני לא יכול אלא כי מי ירצה... והרוטציה. מכתב הפרידה של איתמר ב'דף לחבר' היה מבחינתי דו ערכי. מצד אחד שמחתי בשמחתו ומצד שני לא הוזכרו בדברי פרידתו החברים אלא רק המזכירים. בין חבריו האחרונים ניתן היה לספור את אפרים הוארד ובנימין מרקוביץ.

באופן אישי חיבבתי את איתמר ותמיד אפגוש אותו (גם בהצגות ביוקנעם) בשמחה. איתמר תרם הרבה לקיבוץ אם כמפעיל גינטר בפ"פ אם כמורה באולפן אם כאיש סרטי הוידאו ואם כאיש הביטחון אבל בעיקר כאיש 'בשער' שבא אחרי הנפילים אליהו מעוז, ישראל נוימרק, אריה לפידות ומרדכי תל- צור וגם אחרי ארנון תמיר ויאיר בן דוד.

י.ב.

זמן הקורונה וה'זום' / יעל כרמי

'הכלבו סגור' קידמו את פניי החברה הצעירים, 'רק בהזמנות'. 'טוב, אז רק עיתון' חטפתי מסטנד העיתונים והלכתי משם מהר עם כל הגרדובה, הנעליים, השיער, האיפור והבושם, ששימשו אותי בדיוק למרחק ההליכה מהבית לכלבו וחזרה.

זה זמן המטבח, המקרר, התנור והמדיח

אני פותחת את המקרר, הוא מפוצץ. אבל אנחנו, שימי שואה, מחסור, מלחמות וצנע זורמים בדמנו, מה זה בשבילנו עוד קרטון חלב, נוסף על השלושה שכבר יש, או עוד מארז טונה. מיום ליום אנחנו הופכים ליצירתיים יותר עם חומר הגלם הזה: מאפינס טונה, טונה קסרול, מאפה טונה ותירס, מאפה טונה בלי תירס, סלט טונה וסתם טונה מקופסה.

אם לא נמות מהקורונה, נמות מהרעלת טונה. או פחמימות. כל כך הרבה סוגי לחמים, פיצות, מאפינס ופוקצ'ות כבר אפינו, הקלוריות פשוט התייאשו. וגם אנחנו. במילא אנחנו בטרנינג.

והמדיח. מאוחר בלילה, אחרי שמפעילים אותו בפעם השנייה היום, אני נשבעת ששמעתי אותו גונח, ואת המקרר מושיט לו ידית ושניהם מנחמים זה את זה שמתישו זה ייגמר, ושניהם יתרוקנו שוב.

זה זמן בית המרקחת כמפלט

'היית בחו"ל בשבועיים האחרונים?' שואלת אותי דיילת של קופת חולים עם מסיכה וכפפות, בכניסה לבית המרקחת הבוקר. 'הלוואי', אני רוצה לענות לה, ונזכרת שזה לא הזמן להלצות כאלה. בבית המרקחת יש נוהל כזה, שמזכיר קצת את השיר 'גבעת התחמושת': קודם ירינו, אחר כך התכופפנו, אחר כך זרקנו רימון.

קודם נכנסים. הרוקח לוקח 4 צעדים אחורה. מגיעים לדלפק, מניחים את הכרטיס והמרשם. לוקחים 4 צעדים אחורה. הרוקח מתקדם. התרופות בשקית. אני מתקדמת. הרוקח לוקח אחורה.

מאחוריי אישה, היא קרובה מדי, אני מרגישה אותה נושמת בתוך המסכה. 'שכחתי את הציפרלקס שלי', היא צועקת לרוקח, שמוסר לה שאין ושתיקה תחליף.

'גברת, את עומדת קרוב מדי וצועקת לי באוזן'. היא מקללת בתוך המסכה והולכת. אני אוספת את השקית ויוצאת מהר עם הגב לקיר.

'הלוואי שחדר האוכל היה פתוח ואפשר היה לעלות לאכול ארוחת בוקר', אני אומרת בערגה לבעלי. זו שעת הליכת הבוקר שלנו. שישי בבוקר, אולי שבת, אולי ראשון. חדר האוכל חשוך, וגם המועדון והספרייה האהובה.

אני חושבת שאנחנו בבית כבר שבועיים. אולי שלושה. אולי שנה. ובזמן הזה, שהלך לאיבוד, אנחנו יוצאים בכל בוקר להליכה ואחר כך חוזרים, כמו כולם, להסתגר בבית. המגפה שלחה אותנו הביתה, לחל"ת, וכל סדרי היום והחיים השתנו.

זה זמן הטרנינג

בבוקר, אחר הצהריים ובערב, שלוש פעמים ביום – טרנינג. אם יש משהו שאני מצטערת שלא הספקתי לקנות, זה איזה שתי חליפות טרנינג יפות, כמו של ניקול ראיזמן - 'קורונה ביי שאנל'. אצלי זה בטח היה יותר לכיוון 'קורונה ביי Bגוד'.

'הבוקר אני מתלבשת', הכרזתי לעצמי ולמראה. שלפתי את הג'ינס שאני אוהבת מהארון, הוא עוד עולה עליי (מי יודע מה יהיה אחרי תפריט הפחמימות והמצה בריי), התאמתי סריג כחול 'הפועל', קרדיגן ארוך ורוד בצבע וינטג', מגפונים כחולים שפעם קניתי בחנות נעליים בבודפשט, קצת מייק-אפ, בושם, אודם ורדרד וככה, עם עגלת שוק, יצאתי לקניות בכלבו.

בחוץ, טיפות גשם תלויות על ענפי העצים. כליל החורש משיר את כל עלי הבזוקה שלו על השבילים והם נדבקים לנעליים ואחר כך לכל המרצפות בבית. שקט, דממה והס. הקיבוץ מסוגר בביתו.

זה זמן הגעגוע ללק ג'ל

"התקלפה לי ציפורן", אני אומרת בצער, ומחזיקה בידי קליפה אדומה ומבריקה של לק ג'ל, שתחתיו נשארה ציפורן קלופה ועצובה. פעם בשלושה שבועות, כמו שעון, אני מגיעה לטל, הציפורנאית שלי.

יש כאלה שרצות, עושות יוגה ופילאטיס, רוקמות וסורגות, אני בחרתי בחוג ה-לק ג'ל. מכורה. לשיוף, לגזירה, לבחירת הצבע, לשכבה התחתונה, האמצעית והטופ. למנורות הקטנות האלה שמכניסים אליהן את הידיים והן יוצאות משם בעלות ציפורניים מבריקות.

התור שלי, שנקבע לשבוע שעבר, בוטל בצוק העתים והקורונה. וזה באמת הזמן, רגע לפני הסגר והסדר, להכריז על עוד סקציה של עובדות ועובדים חיוניים לזמן חירום במשק: ציפורנאיות, קוסמטיקאיות, מורטות, מסדרות גבות, תולשות שפם, ספריות וספרים. מישהו שומע?

זה זמן היצירתיות

'אני זוכרת שהייתה לי שקית כזו של שאריות בדים מאפריקה' אני צועקת לחלל הבית. 'איפה היא??' בני הבית לא מתרשמים.

החיילת לומדת לפסיכומטרי, האיש מחפש באינטרנט עדשה, מצלמה, רולר לאופניים וכלי נגרות, והחלטתי שהיום, אני תופרת ניסוי חדש לכיסאות במרפסת, במקום אלה המוכתמים.

מאחורי חולצות סוף מסלול, דואתלון טבריה 1978 שהחבאתי מהאיש כי לא הסכים שאזרוק, ורק העברתי

למדף בארון שאף אחד לא מגיע אליו ולא יגיע אליו לעולם, מצאתי מוזנח ומגולגל וילון טלאים, שתפרתי פעם כשגרתי באפריקה, מבדים אפריקאים. הוא מספיק לי רק לשני כסאות ובימים הבאים אתחיל, כמו סקרלט אוהרה מ'חלף עם הרוח', ומריה מ'צלילי המוזיקה', לגזור וילונות כדי לתפור אחרים.

זה זמן הנטפליקס והטורקים

אני חושבת שגידלתי שני פצעי לחץ. אחד במקום בו אני יושבת על הכורסה שלי מול הטלוויזיה, והשני במקום שנלחץ אל המזרון כשאני שוכבת במיטה ורואה דרמות טורקיות. וכאן המקום להודות לטורקים.

אין לי מושג איך הייתי מעבירה את הזמן בלי הסדרות 'הצטלבות', 'התרסקות', 'קפה בטעם אישה', 'אישה בטעם קפה', סתם 'אישה', 'סולטן' ו'אסמה סולטן'.

אני בפרק 92 של 'הצטלבות', בשיא המתח. יש למישהי המלצה לאיזו סדרה לעבור, כשאסיים את הצפייה עד סוף היום?

זה זמן הגעגוע

אני רוצה בית קפה!!! וקולנוע!!! ושופינג בקניון!!! ולנסוע לתל אביב!! ולעיר התחתית בחיפה לאכול כריך קורנביף ב'פאב העוגן'!! וגלידה באייססלון!! ולקנות נעליים חדשות מקולקציית האביב החדשה!! ושמלות פרחוניות ומתנפנפות!!! ולהזמין סופ"ש בחו"ל!!! ולאכול ארוחת בוקר בשבת בחדר האוכל!!!

מישהו יודע איזה יום היום? או מה השעה? כי אני צריכה להיכנס לזום.

חברים משתפים

"אי שם אסתר לקשת הסטן, נמצאת ארץ גן עדן..." בשבוע שעבר נצפתה מעל הזורע קשת יפה במיוחד, שמבשרת אופטימיות וברכה לחג שמח. תודה לאיציק לאי על הצילום והדיווח ■

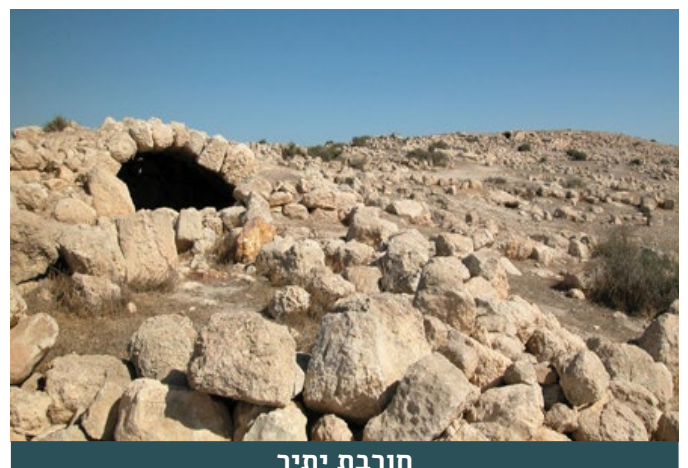

קטע 28: בוץ טובעני ביער הגדול ביותר בארץ ישראל

נועם רוזנטל, איש **מיתר**, היישוב הסמוך, שאהב לנגן על פסנתר ונפל ב'צוק איתן'. הפסקת הקפה לזכרו של נועם מכניסה את הכוח לאופוריה מסוימת, אחרת קשה להסביר איך חמש דקות אחריה, סימוני שביל ישראל נעלמים כלא היו. לאן ממשיכים? מה זה חשוב! אזור דרום הר חברון כל כך יפה, שלא מפריע לכוח להתקדם, גם בלי שיש בשטח סימוני שביל... אחרי חצי שעה – הפתעה! הסימונים חוזרים... מסתבר שנעשה כאן שינוי ב'שביל ישראל', בלי שמנהלת השביל עדכנה אותנו ואת 'עמוד ענן'. הנצ. הבא – '**חורבת סירה**', שרידי יישוב שהתחיל בתקופת הברזל וסיים את תפקידו על כדור הארץ בתקופת ימי הביניים. אין הרבה מה לראות. אבל תכף יהיה המון מה לראות, כי מהחורבה מוריד אותנו השביל לאחד האתגרים הרציניים היום – **נחל אשתמוע**, אותו אנחנו אמורים לצלוח. לא פשוט! הנחל זורם בעוצמה שלא הייתה מביישת את נחל השופט שלנו. מי שקופץ נכון מסלע אל סלע – מגיע נקי לצד השני. מי שלא, כמו גיל למשל, שוקע עמוק בתוך הבוץ. המאמץ שווה, כי אחרי נחל אשתמוע הכוח מגיע לקטע מאוד מעניין של בארות עתיקות, 15 מטר עומק של אחת מהן לפחות (בדקנו עם אבן). השביל מטפס כעת אל פסגה של הר מרשים, **הר חירן** שמו. תצפית נהדרת דרומה אל הנגב, וצפונה אל הרי חברון, כולל **חברון** עיר אבותינו. מקום אידיאלי להפסקת תה צמחים, אלמלא הרוח החזקה שלא מאפשרת להדליק כירת גז... בצער רב וביגון קודר נדחית ההפסקה (עם כל הכבוד לארץ ישראל הבאמת יפה שאנחנו פוגשים היום, עדיין אין היא משתווה, לטעמנו, לתה הצמחים של ר' יוסי שמע). בלית ברירה ממשיכים בשביל שמתפתל לו ביער יתיר, ומגיעים לפנינה של קטע 28 – **העיר העתיקה יתיר**. אפשר לומר - העיר האבודה יתיר, כי אף אחד בכוח לא שמע על העיר המרשימה הזאת, עם שרידי כנסייה ועמודים גבוהים, פסיפס מכוסה חלקית, שפע של קשתות ומבנים החשודים כבתי כנסת, בורות מים עמוקים ומה לא. מי שיפתח את התנ"ך יגלה בספר יהושע, שיתיר המקראית הייתה עיר כוהנים, ובספר שמואל מסתבר, שדוד המלך כבש את העיר החשובה הזאת. כל כך יפה ומעניין כאן, עד שבקושי יש זמן לשתות תה צמחים נפלא של יוסי... אבל ההשתהות

מי יודע איפה נמצא היער הנטוע הגדול ביותר בארץ? חוץ מדן אשכרי, אף אחד? אין דבר! העיקר ששביל ישראל יודע... קטע 28, אחד הקטעים היותר יפים של שביל ישראל, עובר רובו ככולו בתוך יער האורנים הגדול ביותר בארץ - **יער יתיר**. קק"ל התחילה לטעת את היער הזה ב-1964, נגד רוב הסיכויים, כי האזור הוא דרום הר חברון, על ספר המדבר, 250 מ"מ גשם בשנה. וראו זה פלא, היום יער יתיר משתרע כבר על פני 40,000 דונם, אין גדול ממנו בארץ ישראל – אפילו לא יער הזורע! (ששטחו 30,000 דונם). כוח השביליסטים (הדס רענן, יוסי, גיל, אלי קטן, שחר קטן, שפייר ללא מקלות, איתמר שפייר, אלי שובל היקנעמי, אילן ברקוביץ' התל-אביבי והח"מ) מתחיל את דרכו בשבת 30.1.2018 **מגשר דבמבם**, ליד הישוב הקהילתי **מיתר**, עשר דקות צפונית מזרחית מבאר שבע, ממש ליד מחסום גדר המערכת. דרך מחסום זה צריך לעבור מי שרוצה לנסוע לחברון, או לסוסיה, או להר עמשא. את הקפצת המכונית, שתחכה לנו בנקודת הסיום **בהר עמשא**, עשינו דרך 'השטחים' ודרך המחסום הזה (בלי שגיל, מתנגד הכניסה לשטחים, ידע, כמובן). מזג האוויר נפלא היום, ואחרי שבוע גשום מאוד ביער יתיר - התוצאה היא: בוץ! בחלק מהשביל, בדרכים ה'לבנות' - מעט בוץ, בחלק מהשביל – הרבה בוץ, ובחלקים מסוימים – בוץ טובעני. מטבעו, בוץ מקשה על ההליכה, ותובע מההולכים בקטע 28, השקעת מאמצים לא מבוטלים. והכי טובעני - הוא הבוץ הטובעני...

לעזאזל הבוץ, תחי השמש, ארץ ישראל יפהפייה היום! השביל עולה למצפה מקסים הבנוי בצורת פסנתר, ע"ש

חורבת יתיר

ומגיעים באור אחרון לנקודת הסיום, **המושב החקלאי השיתופי הר עמשא**. שביליסט שלא נגמרו לו הרגליים מ-22 הק"מ הבוציים של קטע 28, עושה עכשיו סיבוב ביישוב היפה הזה, על גבול הקו הירוק, 20 ק"מ מחברון, ומגלה שהר עמשא היה בכלל קיבוץ עד שנת 2009, ובו 7 משפחות... פחד! כיום גרות כאן 40 משפחות, שנהנות מנוף נהדר ומארחות שביליסטים. מומלץ לבוא!

■ בשם השביליסטים – ניר רענן

המופרכת בעיר יתיר מכניסה אותנו ללחץ זמנים קל, וכדי לא להיקלע בסוף היום לחושך, כוח השביליסטים עובר להליכה מהירה יותר עד **'בית היערן'**, שמייד אחריו מבקר שביל ישראל באנדרטה **יפה לזכר יהודי איטליה** שנרצחו בשואה. מוסכם על כולם שחייבים להרים כוסית קפה לכבוד יהודי איטליה, אבל אנחנו ביער יתיר, לא בגבעון. השמש לא עומדת דום, אלא דוהרת מערבה, בלי להתחשב בהפסקות השביליסטיות. עם בוץ או בלי בוץ, את הקטע האחרון עושים בהליכה מהירה מאד,

ושקט לחשוב. לערוך חשבון רפש, להרהר - אולי אפשר קצת אחרת? להשאיר משהו מאוצרות כדור הארץ גם לדורות הבאים?

ובכלל, מה יוצא לכם מכל הסכסוכים שלכם. לייצר עוד ועוד כלי משחית, על חשבון אוצרות הטבע שקיבלתם ממני? אין לכם מבוגר אחראי שירגיע אתכם? לכן באתי לטלטל אתכם, להראות לכם איך יצור ספק חי בכלל, וירוס קטן קטן, יכה בכם עד כלות.

מי כאן החזק? נלך להורדת ידיים. נראה אתכם מושפלים, רועדים מפחד המחלה, שהיצור האפסי מביא לכם. זכיתם בכתר הקורונה... אוי לכתר ואוי לניצחון, איך תצאו מזה? האם תעשו סוף סוף את חשבון הנפש המתבקש? תשנו מדרככם? האם תחזרו לסורכם, כאילו לא קרה כלום? סתם תאריך בספרי ההיסטוריה?? ■

ענייני השעה

הלו, הלו, אתם שומעים...? / משה כהן

אתם מקשיבים? אני כדור הארץ שלכם, מנסה להעביר לכם מסר כלשהו, להעיר אתכם. מספיק, די, לא הגזמתם קצת, קצת הרבה? בטני רועדת וגועשת, קרומי נפער ולבה רותחת וזורמת ממני, ואתם לא נרמזים. אני מבעיר לכם שרפות יער, אני מרעיש לכם את האוקיינוס בצונאמי, ואינכם נרמזים. אתם ממשיכים בשלכם, כאילו כלום... אתם לא מבינים רמזים דקים, ולא רמזים עבים... כך אסור להמשיך. אתם אינכם אדוני היקום ולא אדוני כדור הארץ. אתם רוצים לכבוש את הירח, לנחות על מאדים, כמעט אין גבול לדמיונכם הפרוע, והכל על חשבוני.

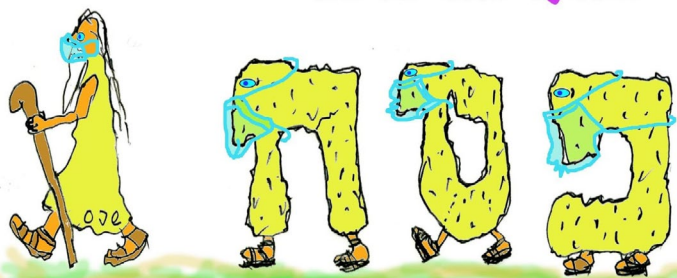
השמדתם כבר אלפי מינים של חיות בר ביבשה. בצמחייה ריססתם והרסתם ללא אבחנה, צמחים שנעלמו ללא שוב. באוקיינוס הצבים והזגים נחנקים מתוצרי הפלסטיק שאתם שופכים שם. לא הגזמתם קצת או הרבה? אתם שואבים ללא רחם נפט, מתוך הקרביים שלי, להניע את כלי התחבורה שלכם בים, ביבשה באוויר ועוד... אולי תעצרו רגע לחשוב?

בני אדם, אינכם דואגים לנכדים שלכם, לדורות הבאים! אתם צריכים הכל כאן ועכשיו? סוס ועגלה כבר לא מספיקים לכם? הכל צריך להיות מהר יותר, ועוד יותר גבוה למעלה, עוד ועוד...?

אז זהו, שלא עוד. הגזמתם ודי, עצרתי אתכם!!! שבו בשקט בבית, תתבודדו מעט, תנוחו, תנו לעצמכם זמן

קווים לדמות

צברנו את כרעה

נצבר את אס את לה !!!

צייר: שבתאי פרידמן

רגע של בושא שעשוי להיות הזדמנות אדירה

סטפן קובי, שכתב את ספר המופת '7 ההרגלים של אנשים אפקטיביים במיוחד', תרם לעולם גם את המשפט "רוב האנשים לא מקשיבים בכוונה להבין, אלא לשם מתן תשובה". כלומר, כאשר אנחנו מתדיינים או מתוכחים עם אחרים, אנחנו בעצם לא מקשיבים ממש לתוכן ושוקלים אותו באובייקטיביות, אלא מחפשים בתוכן אפשרות להשיב תשובה ניצחת ו'לנצח' בדיון. כך אנו יכולים לשמור על שלמות האגו שלנו, על התדמית שלנו בעיני עצמנו ובעיני אחרים, ועל הפרדיגמות שלנו לגבי המציאות.

בדרך כלל, אנו מבצעים זאת באופן אוטומטי, לא מודע. אבל לפעמים, באמצע ויכוח או זמן מה אחרי סיומו, אנו מגיעים להבנה נדירה שאנו טועים וכן שיחנו צדק. היות שאנחנו טועים הרבה (לפחות מי שעוסק בעשייה פרואקטיבית) נגיע למצבים אלו לא מעט פעמים.

כאן אנו עומדים בצומת חשובה – האם להמשיך להגן על הדעה השגויה שלנו? (אפשרי בהחלט) או לחטוף את ההזדמנות לתיקון/שיפור/צמיחה שלנו, של מצבור הידע שלנו ושל אופן התנהלותנו, ולומר משהו בסגנון "וואלה, לא חשבתי/ידעתי את זה, ייתכן שאת/ה צודק/ת!"

אם נצליח לעמוד ברגע אחד של הרגשת בושא ו'הפסד' בוויכוח, נוכל להרוויח המון בלמידה, בהתפתחות ואולי אפילו בכבוד מצד אחרים, על יכולת הגמישות המפתיעה שלנו!

גרסה קלה יותר (ונפוצה יותר) היא גרסת ה'לאחר דבר', כלומר, בעת הויכוח לא 'נתקפל', אבל במעשינו לאחר הויכוח נאמץ בעצם את המידע החדש, לידע ואופן התנהלות שונה/חדש.

עוד תובנות קורונה

1. כדי להקטין טעויות והטעויות בסטטיסטיקה התפתחות המגיפה:

✓ אל תסתכלו על נתונים דוגמת 'כמה אנשים חולים' או 'כמה אנשים מתו', אלא על אחוז האנשים מכלל האוכלוסייה (למשל בעיר או מדינה מסוימת). מספרים מוחלטים הם חסרי תועלת בהבנה של מגמת עלייה או ירידה של המגיפה.

✓ נסו להפריד בין אוכלוסיות בעלות 'סיכון גבוה' (מחלות רקע וגיל) ל'סיכון נמוך'. למשל, באיטליה האוכלוסייה העיקרית שנפגעה הייתה מבוגרת יותר ובעלת מחלות רקע רבות יותר.

✓ בדיקות 'נשא קורונה' הן לפעמים שגויות ורצוי לחזור עליהן שוב. ישנם כאלו שהם 'בעלי פוטנציאל הידבקות עקב קרבה פיזית' (לפי יישומון 'המגן') שאפילו עוד לא נבדקו.

2. שימוש בכפפות ומסכות עשוי להיות מטעה ולא אפקטיבי. העברת הנגיף בטיפת רוק, למקום אחר או לעין שלנו, אפשרית גם עם הכפפה ו'תחושת המוגנות' שלנו עשויה להיות מטעה. שימוש במסכות לא תקניות מסוכן מאוד, גם עקב אותה בעיית העברה כמו בכפפה, וגם מפני שמסכה לא תקנית עשויה להעביר רסיסים הנושאים את הנגיף, דרך חומר המסכה עצמו.

ראו חומרים מומלצים למסכות רב פעמיות (הקליקו)

* יש לחטא את המסכות הר"פ אחרי כל שימוש.

3. מקרים קשים ומוות כתוצאה מתחלואה בנגיף מתרחשים עקב 'סערת ציטוקינים' או במילים אחרות: התגובה של הגוף לפלישה, שגורמת לעומס על מערכות הלב/ריאה. מסקנה: מערכת לב-ריאה טובה/חזקה יותר מספקת הגנה מפני תחלואה קשה בנגיף. כלומר, אידיוט מי שהחליט להגביל את האוכלוסייה מריצות בחוץ! (במיוחד אחרי שגילו שהנגיף לא עובר באוויר, אלא רק במגע או רסס מעיטוש/שיעול).

4. מעולם לא הרגשתי כל כך מיוחד! בזכות הקלות תנועה מיוחדות לאנשים עובדים, לגרושים ולבעלי צרכים מיוחדים... אמנם עדיין לא ברמה של משפחת הקיסר נתניהו, אבל

גם משהו...

שתיה שבת של פעילות גופנית ושמירת מרחק כוללם! ■

מעשה שהיה?

Quite Frightening / Raymond Ellis

Just returned from a two-hour bicycle ride in the forest and during the ride, alone of course because of restrictions, came across a very dangerous animal.

At first I saw my usual friends: a few deer, jackals, foxes, wild boars, porcupines and linx wild cats and of course vultures, eagles, a few snakes and many otters.

And then I saw it. At first I froze and looked for my usual friends, who I had passed twenty minutes before, and they weren't around anymore.

It was just me and this dangerous animal. I once learnt in Africa that one shouldn't show fear in such a situation but I couldn't help feeling fear, because this animal can easily kill.

Once bushmen told me that when you are in a situation like this you should hold something above your head, so you look bigger.

So I did what the bushmen said and the animal seemed to stop in its tracks.

But then I started to shake and dropped the stick I held above my head. I didn't have time to pick up the stick again and had to turn my bike around and pedal as fast as I could. My lungs were burning from the effort; I am not exactly a spring chicken.

I don't know how I did it but I managed to outpace the animal and get home. My home is at the edge of a forest. I felt so safe in my flat between four walls.

After that experience I am frightened to venture outside because I may encounter another one of these animals.

But I have to pluck up the courage and go outside and carry on as usual.

What would you do? ■

טיפת מיתולוגיה / אהוד דור

הקשר הגורדי

מלך פְּרִיגֵיָה החזיר את נשמתו לבורא, בלי שהשאיר אחריו יורש זכה. האוֹרְקֵל רמז כי הראשון שיעבור בעגלתו דרך שער המקדש, יהיה למלך הממלכה. האיכר **גורְדִיוס**, שרתם את עגלתו באותו בוקר, לא העלה בדעתו ששעות אחדות לאחר מכן יהפוך למלך פְּרִיגֵיָה, רק מפני שחלף לתומו מבעד לשער הקדוש.

בנו מִיֶדָס, המלך המיתולוגי של פְּרִיגֵיָה, החליט להקדיש את עגלת אביו לאלים, אחרי ככלות הכל - הודות לה הפך למלך, וציווה לקושרה בקשר סבוך ובלתי ניתן להתרה, אל עמוד במקדש. עם הזמן נפוצה השמועה שמי שיעלה בידו להתיר את **הקשר הגורדי** - ימשול על אסיה כולה.

כשהחל אלכסנדר מוקדון במסע כיבושיו באסיה הקטנה, פנה לעבר **גורְדִיון**, בירת פְּרִיגֵיָה, כשהשמועה על אודות **הקשר הגורדי** מנקרת בראשו. כשהגיע למקדש, שלף את חרבו וביתק את הקשר באֶבַחַת חרב אחת. נראה שהשמועה התגשמה, שכן אלכסנדר היה לשליטה של אסיה (כפי שהצטיירה בימים ההם).

ואילו אנו קיבלנו את הניב: "**קשר גורדי**" - שמשמעותו: כינוי לסבך של דברים או אירועים, שקשה או בלתי אפשרי להתירו.

שבת שלום עם קשר (ל)סבתא בלבד

■ אהוד דור

אלכסנדר הגדול מבתק את הקשר הגורדי, המאה ה-17

קורבנות ואש זרה

בפסח המיוחד הזה, שאותו כנראה לא נשכח לעולם, למדנו כמה דברים:

על עצמנו, על יקירינו, על קהילתנו ועמנו. ואולי גם משהו על ההגדה של פסח. כן, זאת שכתבנו קצת אחרת – ברוח היהדות החלוצית, המודרנית, הישראלית.

אבא ואני היינו רתוקים לסדר הפסח בערוץ 11 עם דב אלבויס, ג'קי לוי ואורחיהם. כולנו מכירים את הסיפור:

"מַעֲשֵׂה בְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן, שֶׁהָיוּ מְסֻבִּין בְּבֵית בְּרַק, וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה, עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם: רַבּוֹתֵינוּ, הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית!"

בניגוד למה שחשבתי (ואני לא היחיד), שהחמישה חגגו בסתר בשל גזרות הרומאים, ואפילו תכננו באותו לילה את המרד ברומאים (מרד בר כוכבא), מתברר שהייחוד של קטע זה, בכך שהוא מתאר את **סדר הפסח הראשון**.

קורבן פסח ביהדות הוא קורבן של טלה או גדי, שהוקרב לראשונה בליל מכת בכורות - המכה האחרונה מעשר המכות. בימי בית ראשון ושני, בחג הפסח (אחד משלושת הרגלים) היו מקריבים את קורבן הפסח בבית המקדש. משחרב בית המקדש, הפכו חכמים אלה את טקס הקרבת הקורבנות לסיפור על יציאת מצרים... הקרבת קורבנות.

פרשת 'שמיני', שהשנה נושקת למוצאי פסח, עוסקת אף היא בקורבנות. קורבנות אדם. לאחר שבעה ימי הכנה מדוקדקת, שבהם כל העוסקים בקודש (אהרון ובניו) היו מרותקים לאוהל מועד, נחנך המשכן. אך מה קורה בזמן המעמד המיוחד של הקרבת הקורבנות, בשיא האקסטזה?

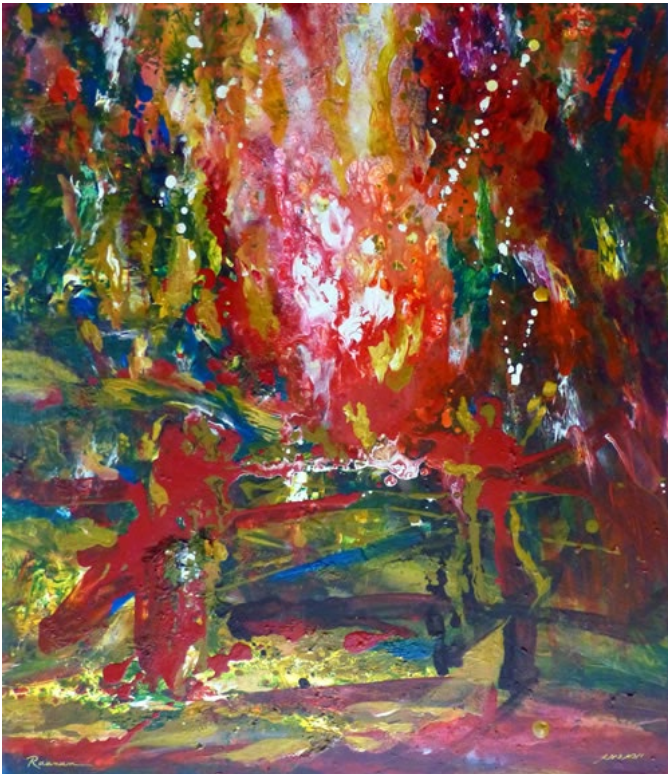
"וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, אֶל-אַהֲל מוֹעֵד, וַיִּבְרְכוּ אֶת-הָעָם; וַיֵּרָא כְבוֹד-ה', אֶל-כָּל-הָעָם." (ויקרא ט', כ"ג)

התגלות אלוהית לציבור רחב בזמן פולחן, איננה מעשה של יום יום. ובדיוק אז תופסים בניו של אהרון 'ראש גדול' ומוטיבציית יתר:

"וַיִּקְחוּ בְנֵי-אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אִישׁ מִחֶמְתּוֹ, וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ, וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ, קֶטֶרֶת; וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה', אֵשׁ זָרָה--אֲשֶׁר לֹא צִוָּה, אֹתָם. וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה', וַתֹּאכַל אוֹתָם; וַיָּמָתוּ, לִפְנֵי ה' " (ויקרא י', א'-ב')

סיפור נורא זה מעלה קושיות חמורות משני צדדיו. אנו תוהים, מה היה חטאם של בני אהרון? מה עשה את האש שהקריבו ל'אש זרה'? והרי הם לא בנו עגל-זהב ולא רקדו סביבו, לא הקימו במות לעבודת אלילים, כדרך שהמקרא מתאר את מעשי ירבעם, ולא הקריבו את בניהם למולך, כדרך שמתאר ירמיהו את מעשי בני דורו. מצד אחר, אנו עומדים נוכח האימה הכבושה, הכרוכה בעבודת האל, נוכח הסכנה המסתורית, חסרת הפשר, המתפרצת מפעם לפעם כמו לבה רותחת, מלועו של הר געש המסרב לכבות.

חכמים ומפרשים רבים התפתלו לשווא, להצדיק את העונש הלא מיזתי שספגו האחים, והטרגדיה הנוראה שנחתה על אביהם, אהרון הכהן. כוהן גדול, אולי. אבל חסר חוט שדרה לחלוטין. קטנים ועלובים ממנו ידעו

'אש זרה' מאת יורם רענן. היצירה מתארת את המתח בין הכוחות המתנגשים של ה'אש הזרה' שהדליקו נדב ואביהוא והאש האלוהית, שיצאה מלפני ה' וכילתה אותם.

יורם רענן הוא צייר ישראלי, יליד ניו-ג'רזי, שחי ופועל במושב בית מאיר, צפונית לבית שמש. גל ההצתות והשריפות שהשתולל ברחבי הארץ בנובמבר 2016, הגיע גם למשכנו של האמן, והסטודיו של רענן עלה באש, ובו כ-2000 יצירות אומנות. בראיונות עמו רענן מספר, כי למרות האובדן הגדול של מפעל חייו, החליט לא להתייאש ולראות בכך הזדמנות להתחלה חדשה. לפני בשנתיים הוציא לאור ספר חדש - Art of Revelation, המציג 160 ציורים ייחודיים בנושא 54 פרשות השבוע.

לצעוק על עוולות שעשה להם האל, אך הוא - נשאר בלי מילים: "... **וַיִּדַם, אֶהָרוֹן.**" (ויקרא י', ג')

אחת ההצטדקויות על שריפתם של נדב ואביהוא היא, שלאחיינם - פנחס הכוהן (בנו של אחיהם אלעזר) ניתנה הכהונה לדורות, לאחר ששיפד את זמרי בן סלוא וכזבי בת צור (ישראלי ומדיינית), שקיימו יחסי מין בפומבי (ספר במדבר, בסוף פרשת בלק).

אם תשאלו אותי, פנחס הפנטי הוא לא כוס התה שלי, ואני חושב שגם לא של בני אהרון האומללים, שרק

רצו להיות 'צדיקים מן האפיפיור' או תלמידים חנונים שמעמיקים בחומר הנלמד.

פנחס, שעל זולתו לא חס, הוא ימשיך את כהונתם?! לאלוהים פתרונים.

נדב ואביהוא הם קורבנות של פנטיות דתית, ואנו - כקורבנות הנגיף המסתורי, הספונים עד מי יידע בבתינו - יכולים להזדהות עם השניים, ולקוות שגורלנו יהיה טוב יותר.

■ שבת שלום!

אחרי הכל שיר

טוב לאדם / זלמן שז"ר

טוב לאדם היות פעם בָּדָד.
לא סָפָר, לא רָע, לא צָבוּר וְלֹא פָרַט,
רק הוא עם לבו, עם הלב רק בְּלִבְד.
טוב לאדם היות פעם בָּדָד.

וטוב פי יצא פעם ריק מִנְכָסִיו.
לא בֵּית, לא שָׂדֵה, לא נְדָרָשׁ, לא חֵיב.
רק יקשיב אֶל לבו וַיִּחְרִישׁ חֶרֶשׁ רַב
טוב פי יצא האדם מִנְכָסִיו.

כי יקשיב אֶל לבו וַיִּבִּין לַחֲפִיו
וַיִּדַע אֲשֶׁר יֵשׁ וַיִּחַוֵּשׂ מֵה חֵיב.

תודה למרים גרוס, ששלחה לנו את השיר היפה.

לוח מודעות

מִנְחָ אִוֵּב

לבלהה וניסים כהן
ולכל בני העשפחה
להולדת הנינה אלה
נכדה לחדווה והלל, בת לצורי וענת

מִנְחָ אִוֵּב

פזל טוב לדבורה ויאיר בן-דוד
ולעשפחה כולה
עם הולדת הנכדה אור
בת לליאור ונירית

10 שאלות ותשובות עם נעמית תבור

(מכורח הנסיבות הריאיון נערך דרך האינטרנט, באמצעות תוכנת ZOOM)

גיל: 61. מצב משפחתי: אימא לשלוש בנות: גל (35), שי (32) ולי (27), ולא נשכה את החתול דרוגר, ששייך למשפחה כבר כ-8 שנים. **מקצוע:** מורה מזה 30 שנה. בעלת תואר שני בטכנולוגיה בחינוך ובשנים האחרונות, בצד הוראת המדעים וריכוז המקצוע בבית ספר 'פלגים', גם מדריכת מורים למדעים ב'למדע' – מרכז ההדרכה הארצי למורי המדעים מטעם אוניברסיטת תל-אביב.

1 זיכרון מעניין מהילדות?

מחוויות הלינה המשותפת, הבלתי נשכחת: א. אני בכיתה א' או ב' (לא זוכרת בדיוק) בקבוצת 'חורש'. דולי בקיש, המטפלת שלנו, זה עתה עזבה את בית הילדים, לאחר גמר ההשכלה בערב. קמנו כולנו מהמיטות, לקחנו את כל התחפושות, שהיו מונחות על מוט על גלגלים, התחפשנו והתחלנו לחגוג... עשינו תחרות טיפוס על משקופי דלתות החדרים, ובהמשך חיים ירון נשכב על הרצפה מחופש "שלולית" וכולנו דרכנו בתוך השלולית, כלומר על הגב שלו. תוך כדי ההשתוללות, נשמעה פתאום קריאת אימים "דולי באה"! זרקנו הכול וטסנו למיטות, אבל זה לא כל-כך עזר. היא כעסה, וכשדולי כעסה היא כעסה מאוד, אבל הזיכרון של הכעס לא נשמר זמן רב, בשעה שהאושר של החגיגה הילית נשאר איתי עד היום.

ב. הייתה שומרת אחת שזכורה לי במיוחד – דינה דוברין ז"ל. אני זוכרת את כולנו עומדים מול השמרטף ומתחננים: "דינה תעשי לנו קול של מכשפה". מה רב היה אושרנו, כשמתוך הרמקול הקטן בקע קול חורקני ומצחיק, שלגבינו לא היה ספק שזה קולה של מכשפה מהאגדות. זה היה הכי כיף בעולם. ממש חיכינו לשבוע שבו דינה תהיה שומרת הלילה.

2 מה הדבר האחרון שחיפשת ב"גוגל"?

"ניסויים מדעיים לילדים": בגלל הקורונה, אני מלמדת עכשיו מרחוק את תלמידי 'פלגים'. רציתי לשלוח להם את הקישור לניסויים המדליקים של מכוון דוידסון (מומלץ מאוד!) ובהשראת סרטונים אלו, יצרתי גם אני סרטון עם ניסוי משלי: הנבטת זרעים בתוך בקבוק פלסטיק ומעקב אחרי תהליך הנביטה [מראה לי דוגמה של הנבטה כזו].

3 מהו התחביב הכי משמעותי שלך כיום?

חזרתי בכל המרץ לעבודה בגינה שלי, שקצת נזנחה בשנים האחרונות. כרגע אני בשלב הכנה של גינת ירק ושיפוף מערכת ההשקיה. בזכות זה שאני גרה בבית ילדותי, הבית בו גרו הורי, העבודה בגינה מחברת אותי גם לאחת האהבות של אימי ז"ל, שהגינה הייתה בנפשה וגאוותה הגדולה.

4 מהו החטא הקטן שלך ("הגילטי-פלזר")?

הגילטי-פלזר הכי מושחת, זה לפצח גרעיני חמניות מול סרט בטלוויזיה ובמקביל, תוך צפייה בסרט, גם לשחק בטלפון ב'קנדי-קראש'. [מראה לי בגאווה, דרך הז'זום, שהיא בשלב 2641. אני לא כל כך מבין מה זה אומר...].

5 אם היו נותנים לך שעה – היכן בעולם היית הכי רוצה להיות?

מתגעגעת לחזור לעיירה אירפואטו (Irapuato) – עיירה חקלאית קטנה ושכוחת אל במקסיקו, בה חייתי לפני עשרים שנה, למשך שנה. אירפואטו מזכירה לי חוויה יוצאת דופן, שפתחה אותי לעולם הגדול, ולחיים שקודם לא הכרתי (מה עשיתי שם? ראו בתשובה לשאלה 8...).

6 מהו הפספוס שלך?

כשהייתי צעירה רציתי ללמוד רפואה. כבר ב'מוסד', הייתי תמיד החובשת בטיולי התנועה, כולל ב'שומריה', שבה כל המחנה שלנו חלה בדיזנטריה, ומידי בוקר קמתי לטפל בכל החולים והמשלשלים. בצבא הייתי חובשת, דבר שחייק בי את הרצון לעסוק בתחום. לצערי, לא העזתי לנסות ללכת ללימודי רפואה, במידה רבה כנראה, מפני שבשסיימתי את כיתה י"ב, לא היה לי מושג איך אני כתלמידה.

לא עשינו תעודת בגרות ולא הייתה לי כל תעודה שתשקף לי את יכולתי. היחיד שהאמין בי היה המחנך שלנו, מנחם שלח, אבל אני בעצמי, לא כל כך האמנתי ביכולות שלי וויתרתי על הרצון ללמוד רפואה. במקום זה, פניתי לאחר הצבא לקיבוץ, בבקשה ללמוד להיות אחות. הקיבוץ אמר שכבר יש מספיק אחיות ולא צריך יותר... בסוף הלכתי ללמוד הוראה, ואני שמחה בבחירה זו, אבל בדיעבד, אני חושבת שהייתי יכולה ללמוד רפואה.

7 משהו שאת שואפת להגשים בעתיד?

א. אני שואפת לעבוד יותר שעות בהדרכת מורים או בהוראה של סטודנטים, ולתת משקל גדול יותר לתחום של תכנון ועיצוב תוכניות הוראה בתחום המדעים.

ב. אני חולמת על עוד טיול משפחתי בעולם, יחד עם 3 הבנות וגם עם עודד, שעל אף שאיננו חיים עוד ביחד, נשמרו בינינו קשרים טובים, החשובים לנו כהורים לשלוש בנות.

8 ספרי משהו שלא יודעים עלייך.

לפני כעשרים שנה, בשנת 1999, היה מי שהציע לעודד להקים חוות דגים במקסיקו. אחרי משא ומתן ובעידוד ודחיפה שלי, עודד הסכים ויצא לשם לבדו, למשך שנה, כאשר אני נשארת בבית לבד עם 3 הבנות.

בחופש הגדול של שנת 2000, נסענו כולנו לחיות במשך שנה במקסיקו. עודד עבד בחוות הדגים, בשעה שאני הייתי עקרת בית ולמדתי ספרדית (ממנה אינני זוכרת הרבה). הבנות למדו בבית-ספר קתולי בשתי שפות – ספרדית ואנגלית, והרוויחו מכך שעד היום, הן יודעות את שתי השפות ברמה טובה.

טיילנו המון - כל שבת בסביבה וטיול גדול, במשך חודש, לדרום מקסיקו וגואטמלה. חוינו מה זה לחיות כמשפחה יהודית יחידה בעיירה שכוחת אל. זו הייתה חוויה חיים אדירה עבורי, שעשתה מהפך בחיים שלי, בכך שמהמקום הסגור בהזורע, היא פתחה אותי לעולם והפכה אותי לעצמאית יותר. החוויה הזאת מלווה אותי עד היום.

9 תכונה אחת בך, שהיית שמחה להיפרד ממנה.

בלגניסיות. מספיק שאעבור בבית, מדלת הכניסה עד דלת חדר השינה, וכל הבית מתבלגן. לא ברור לי איך זה קורה, שאני רק עוברת ונוצר כזה בלגן ולמה החפצים לא חוזרים מעצמם למקום... הכי מעצבנות, אלו החברות ה'מסודרות' שלי, שאומרות לי: "מה הבעיה – תחזירי מייד למקום".

10 משהו שמפריע לך ומשהו שאת אוהבת בהזורע?

מפריע: מאוד מפריע לי, שיש לי בנות בוגרות שחיות מחוץ לקיבוץ וקשה לי לעזור להן, כי המיסים שאני משלמת, כאדם יחיד, הם מאוד מאוד גבוהים. אני חושבת שצריך לקחת בחשבון את הבעיה של הורים שילדיהם חיים מחוץ לקיבוץ, ולסייע להם בדרך כלשהי. אוהבת: ערבות הדדית. דוגמה מימים אלו: בתי שי הגיעה מחו"ל, אחרי 3 שנים במקסיקו, וישר ארגנו לה חדר לבידוד, בגלל הקורונה. כשהיא יצאה מהבידוד, סידרו לה חדר להמשך שהייתה כרגע בקיבוץ. בכלל, כל התמיכה הקהילתית שיש עכשיו, בימי הקורונה, – מטבח, כלבו, צח"י ועוד – פשוט מדהים ומחמם את הלב.

תודה לנעמית תבור על גילוי הלב והנכונות לחשוף מעט מעצמה

לכולנו. להתראות בעיתון הבא עם 'גיבור' או 'גיבורה' נוספים, שמוכנים לחשוף בפנינו מעט מרחשי, הרהורי וסודות ליבם. ובינתיים, תחשבו מה אתם הייתם עונים. ראיין: דני נהב